

РЕЦЕНЗИЯ

относно конкурса за „професор” по научната специалност „Фуражно производство“, обявен в ДВ бр. 38 от 12.05.2017 год. с кандидат Цветослав Николов Миховски

Рецензент: проф. д-р Христина Янчева, Аграрен Университет-Пловдив, област на висше образование 6.0 Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.1 Растениевъдство, научна специалност „Фуражно производство, ливадарство“, назначена за член на научното жури със заповед № НП-07-48/20.07.2017 г. на Председателя на Селскостопанска академия и решение на Научния съвет на ИПЖЗ-Троян (Протокол №12/14.07.2017 г.)

1. Общи данни за кариерното и тематичното развитие на кандидата

В обявения конкурс за заемане на академична длъжност “професор” по научна специалност „Фуражно производство, ливадарство“, професионално направление 6.1. Растениевъдство единственият кандидат е доц. д-р Цветослав Николов Миховски, който е представил всички необходими документи, изготвени съгласно изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и чл.92 и 93 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ в ССА.

Доц. Миховски е роден през 1954 г. в гр. Троян, където завършва средното си образование. През 1980 г. завършва специалност „Лозаро-градинарство“ във ВСИ-Пловдив (сега Аграрен Университет). След дипломирането си работи като участъков агроном в клоново стопанство с. Чифлик към АПК –Троян. От 1982 г. работи в Института по планинско животновъдство и земеделие – Троян, където преминава цялото му кариерно развитие. В периода 2003 - 2008 г. е зам.-директор на Институт а, а от 2008 до сега ръководи отдел „Планински тревни асоциации и поддържане на биологичното разнообразие“.

През 1985 г. е приет като задочен докторант в катедра Растениевъдство на Аграрен Университет–Пловдив. След успешна защита на дисертацията на тема „Проучване на някои биологични особености и звена от технологията за отглеждане на бяла детелина /*Trifolium repens* L./ при условията на ИПЖЗ-Троян”, през 1991 г. получава ОНС „Доктор“. През 1997 г. придобива академичната длъжност звание „доцент“ по специалност „Фуражно производство, ливадарство“.

Владее английски, френски и руски език, което му дава възможност да участва в редица международни форуми, международни редколегии,

специализации и да ръководи успешно международни проекти.

2. Общо описание на представените материали.

В конкурса доц. Миховски е представил обща продукция от 138 труда, от които 4 броя, свързани с разработване на дисертационния труд (вкл. дисертация) и 49 труда, с които е участвал в конкурса за доцент.

На рецензиране подлежат 85 труда, които са публикувани след хабилитацията за „доцент“ и се разпределят както следва:

- ✓ Публикации в международни издания с импакт фактор - 7 броя, с общ **IF 7,169**;
- ✓ Публикации в международни реферирани без импакт фактор - 51 броя;
- ✓ Публикации в сборници от международни научни форуми - 12 броя;
- ✓ Публикации в български научни списания - 6 броя;
- ✓ Публикации в сборници от национални научни форуми (7 броя);
- ✓ Научно-популярни – 2 броя.

Личното участие на кандидата в посочените 85 труда се илюстрира с факта, че 6 (7,1%) са самостоятелни, в 24 (28,2%) е първи, в 20 (24,1%) е втори, а в останалите е трети и следващ автор.

Кандидатът е издал в съавторство 3 книги и брошури и 1 едно ръководство за обучение на студенти.

3. Основни направления в изследователската работа на кандидата. Демонстрирани умения или заложби за ръководене на научни изследвания (ръководство на проекти, привлечено външно финансиране и др.).

По-голямата част от изследователската дейност на доц. Миховски е свързана с проучвания върху продуктивността и качеството на биомасата на едногодишни и многогодишни бобови култури, както и възможностите за използването им за подобряване на ливадно-пасищните тревни асоциации. Особено впечатление прави целенасочената работа с червената и бялата детелина - два вида, които имат важно значение за района на Централна Стара планина и подобряване на планинските тревни асоциации, използвани за паша или зелен фураж. Направена е оценка по различни показатели на голям брой местни и чужди образци от двата вида за тяхното интродуциране, внедряване в практиката и/или включването им в различни селекционни програми. Разработени са основни звена от технологията им на отглеждане за фураж и за семена, които могат да се ползват от практиката.

Друга група научни изследвания са свързани с определяне на ролята на естествените тревни асоциации за развитието на животновъдството и установяване на влиянието на различни агротехнически фактори (торене, ботанически състав, начин на използване) върху продуктивността и качеството на биомасата, получавана от тях както и съхраняване на биоразнообразието.

Интересни са проучванията върху някои нетрадиционни едногодишни бобови видове, с които се търси възможност за включването им в уплътнени фуражни сеитбообръщения за осигуряване на допълнително количество растителен протеин за животновъдството и използването им за зелен фураж или за подобряване на почвеното плодородие.

Доц. Миховски е работил и продължава да работи по редица български и международни проекти и задачи в научни колективи от цял свят, което е оценка за неговите професионални качества.

Участвал е в изпълнението на 11 проекта, финансирани от НЦАН или ССА като на 4 е бил ръководител, а в останалите 7 – участник. По-важните от тях са “Създаване на нови сортове бяла детелина, подходящи за сиви горски почви” 1991-1998 г.; „Създаване и усъвършенстване на нови сортове бобови треви и агротехника на отглеждането им в предпланински райони“, 1994-1998 г.; “Селекция и семепроизводство на бобови ливадни треви за предпланинските условия на България” 1999-2003; “Екологосъобразни селекционни и технологични аспекти на проучване при ливадните треви, като основен фуражен ресурс в планинските екосистеми”, 2004-2006 г; Екологични аспекти на фуражното производство и ливадарство в планинските райони, 2016-2019.

Особено силно впечатление прави работата му в научни международни проекти. Доц. Миховски е работил за изпълнението на 20 проекта, финансирани от различни чуждестранни програми - ФАО, COST акции, двустранно сътрудничество с Япония, Китай, Монголия, Сърбия и др. На 15 от тези проекти доц. Миховски е бил ръководител от българска страна, а в останалите 5 участвал като експерт в реализирането им. Всички проекти са свързани с изследвания върху едногодишни и многогодишни тревнофуражни видове, оценка на генетични ресурси, технологични проблеми на производството на фураж и семена, които отговарят напълно на научната специалност на кандидата и са допринесли за професионалното му развитие.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

Научноизследователската дейност на кандидата се допълва и от активна преподавателска работа както в България така и в чужбина.

Доц. Миховски е участвал в извеждането на няколко дългосрочни курса по мярка 111 „Професионално обучение, информационни дейности и разпространение на научни знания”, по “Екология и опазване на околната среда“ и по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ като е преподавал основно технологични и агроекологични аспекти на растениевъдството и животновъдството.

Извел е краткосрочни курсове по перспективни тревно-фуражни култури и технологии за отглеждането им за планинските и предпланински райони и производство на селскостопанска продукция в планинските райони и др.

Провел е обучение по биологично земеделие на македонски фермери от Източна и Западна Македония във връзка с проект „Бобовите култури – база за биологично земеделие в Македония (Legumac), 2010-2012г.

Участвал е в написването на ръководство по учебна програма по агрономство на Университета в Марибор, Словения - Methodology for determination of the feeding value of leguminous forage crops.

Научен ръководител е на един успешно защитил докторант – Галина Горанова, успешно реализирала се като научен работник и в момента ръководи ас. Минко Илиев, който е докторант на самостоятелна подготовка.

През 2011-2012 г. е бил ментор на двама румънски PhD студенти, които са провели дългосрочно обучение в ИПЖЗ-Троян.

Съавтор на „Наръчник за практическото приложение на условията за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние“, който може да се ползва от студенти, специалисти и фермери.

5. Значимост на получените резултати, доказана с цитирания, публикации в престижни списания, награди, членство в международни и национални научни органи и др.;

Значимостта на резултатите от научно-изследователската дейност се потвърждава от публикуването на резултатите от нея в престижни български и чуждестранни издания. Доц. Миховски е публикувал в престижни международни и български издания като Bulgarian journal of soil science, Genetics and Breeding, Journal of Balkan Ecology, Journal of Central European Agriculture, Journal of Mountain Agriculture on the Balkan, Turkish journal of agricultural and natural sciences, Растениевъдни науки и др. В списанията Pakistan journal of botany, Biotechnology in Animal Husbandry, Breeding Science, Bulgarian Journal of Agricultural Science, , Banat's journal of biotechnology са отпечатани 7 труда с общ IF 7,169. В български научни издания са публикувани 6 броя, а 7 са отпечатани в сборници от национални научни форуми.

По-голямата част от публикациите са реферирани в международните база данни Scopus, CAB Abstracts и др., което ги прави достъпни до по-голям брой ползватели.

Доказателство за значимостта на изследванията и разпознаваемост на автора сред научната общност е броят на цитиранията в публикации на български и чуждестранни автори. Общият брой забелязани цитирания е 75 - 15 са цитиранията в български издания (вкл. дисертации) и 60 са цитиранията в статии на чуждестранни автори, като 28 от тях са в списания с общ IF 28.11 .

Член на редакционната колегия на сп. Растениевъдни науки в периода 2006-2009 г и на редакционната колегия на сп. Journal of mountain agriculture on the Balkans от 2006 до сега. Участва в експертни програмни съвети към МЗХГ, Съвета за обучение и повишаване на квалификацията при Северен Централен Регионален Агротехпарк. От 2009 е включен в Постоянната работа

група по въпроси, свързани с изменение и допълнение на Националните стандарти за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние, разработени, съгласно рамка, предвидена в европейското законодателство.

Членува в научни мрежи и организации като: FAO/CINEAM Mountain pasture network; The European cooperative research network on pastures and fodder crops; Lowland grassland sub-network; Българската организация по фуражно производство и ливадарство, които допринасят за получаване и обмен на научна информация с утвърдени чуждестранни учени в областта на фуражното производство и ливадарството.

Доц. Миховски е изготвил над 100 броя рецензии на научни публикации в български и международни издания.

За особен принос в развитието на аграрната наука в Сибир е удостоен с медал на името на „И.И.Синягин“ с постановление на Президиума на ГУН СО Россельхозакадемии от 2014 г.

6. Значимост на приносите за науката и практиката

В резултат на дългогодишната и целенасочена изследователска дейност са получени резултати, които в по-голямата си част представляват ценни научни и научно-приложни приноси, които допълват и разширяват познанията в областта на ливадарската наука и практика. Приемам посочените приноси в справката на кандидата и представям по-важните от тях в обобщен вид както следва:

I. НАУЧНИ ПРИНОСИ

- За първи път в страната са извършени комплексни проучвания върху някои нетрадиционни едногодишни тревнофуражни бобови (александрийска, херлерова, мишелова, четинеста и инкарнатна детелини, на лупиновидна люцерна и др.) и е установено, че могат да се използват в уплътнени сеитбообръщения за получаване на допълнителен зелен фураж поради сравнително добрата им продуктивност и хранителна стойност.
- Проучени са над 60 чуждестранни образци червена детелина, над 90 наши и чуждестранни сортове и популации бяла детелина и няколко местни популации звездан с цел интродуциране, внедряване в практиката и/или включването им в наши селекционни програми.
- Разработени са основни звена от технологията за отглеждане на двата вида детелини и са установени оптимални сеитбени норми, междуредови разстояния, подходящи торови норми с макро-и микро торове, хербициди, начини на засяване в смески с житни треви и др. и е направена икономическа оценка на някои звена от агротехниката.

- Извършени са задълбочени изследвания за установяване на химичния състав и хранителната стойност на различни видове фуражи.
- Установена е истинската смилаемост на аминокиселини, както и съдържанието на хранителни елементи от различни сортове бяла и червена детелина при ползването им като храна на гъски за първи път в световната практика.
- Направена е „in vitro” оценка на смилаемостта и енергийната стойност на фураж от 17 сорта силажирана люцерна.
- Оценена е продуктивността и скоростта на отделяне на газ в стомаха на животни от 4 сорта червена детелина, колекционирана от различни подрасти, както и при люцерна.
- За първи път се прави опит за оползотворяване от животни на зелената маса от ремонтантни (двукратно плододаващи) сортове малини, след като бъдат реколтирани.

II. НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

- Създаден е нов сорт червена детелина „НИКА-11“, подходящ за отглеждане върху светлосиви, псевдоподзолисти почви в предпланинските условия на страната. Детайлно са проучени биопродуктивните показатели на сорта – фуражен и семенен потенциал.
- Създаден е нов сорт бяла детелина (*Trifolium repens* L.) „ТРОЯ“, подходящ за отглеждане върху светлосиви, псевдоподзолисти почви в предпланинските условия на страната и детайлно са проучени биопродуктивните показатели на сорта, които е преминал успешно тестовете на ИАСАС за РХС.
- Разработена е технология за повърхностно подобряване на планинските ливади.
- Разработена е моделна технология за производство на семена от бяла детелина в Ловешки окръг.
- Направена е зоотехническа оценка с възможното натоварване с животни на пасищата в Национален парк „Централен Балкан“, с цел запазване на съществуващото биологично разнообразие.
- Направен е опит да се проучи биоразнообразието на България, Македония и Словакия за колекциониране на първичен селекционен материал.
- Направен е задълбочен анализ на сукцесионните процеси в естествените пасища на парк „Централен Балкан“.
- Проучен е съставът на азотфиксиращи бактерии и микоризни гъби, естествено разпространени в ливадите и пасищата в Централна Северна България.

- За първи път е направен опит да се установят възможностите и условията за развитие на биологичното производство на фуражни култури и фуражна продукция в Македония, като са анализирани фуражните ресурси, с които разполага страната и са предложени нови агротехнически решения, различни от съществуващата практика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на направения анализ на педагогическата, научната и научно-приложната дейност на кандидата считам, че доц. Цветослав Николов Миховски отговаря напълно на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ. С представените материали доц. Миховски изпълнява и преизпълнява условията за заемане на академична длъжност „професор” съгласно чл. 92, чл. 93 и чл. 94 от Правилника за Прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България в Селскостопанска академия. Научните трудове са публикувани в реферирани престижни национални и международни издания, които са достатъчно разпознаваеми и оценени от научната общност, чрез големия брой цитирания. Представените разработки представляват значителен принос към развитието на научните изследвания в областта на фуражното производство и ливадарството.

Комплексната ми оценка е, че доц. Миховски е изграден учен, експерт и преподавател, с българско и международно признание.

Всичко това ми дава основание да оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** цялостната му дейност.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително, а Научният съвет на Института по планинско земеделие и животновъдство - гр. Троян да избере доц. Цветослав Николов Миховски за „професор” по научната специалност „Фуражно производство, ливадарство“.

РЕЦЕНЗЕНТ:.....

/ Проф. Д-р Х. Янчева /

Дата: 23.08.2017

Пловдив